

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА

Орган Української Національної Думки.

Ціна
20 гр.

Виходить що-четверга й неділі.

Адреса редакції й адміністрації:
ЛУЦЬК на Волині, Алєі Б. Хороброго, 18.

Передплата: в краю: на 1 місяць 1 зол., на чвертьрічно 3 зол., на пів року 5 зол. 50 гр.,
рік 10 зол.; за границею: на рік 2 америк. долари або їх вартість в вишій валюті.

Рукописів не звертається.—Оголошення після умови
Непідписаних депісів не приймається.

Всім нашим Прихильникам і Читачам бажаємо веселих
і щасливих Свят.
Редакція й Адміністрація.

НОВА КОЛЯДКА.

„Плач у Рамі чуття був
демент і ридання“...
„Не мир приміє я, а меч“...

Ой, плачуть нені, плачуть за дітьми,
А зоря блиска з нічної пітьми..
Годі невтішні, годі ридати,—
Чи ж можна жалі віджалувати.
Ох не ридайте ви за синами,
Що мусять гинуть, ще й тисячами.
На вас упали болі тяжкі—
Та ваші жертви гідні Месії...
Зведіть бо очі до тої зорі,
Стражденні втіштеся у свому горі...
Зірнька тая—то запорука,
Що гине, згине невіська мука.
Спас народився—Ірод лютує,
Знає—не довго він попанує...

Спасова ж Мати в путь у далеку
Іде терпіти голод і спеку.
У тисячлітню країну Іде,
Де височіють ті піраміди,
Дева культури до хмар сягають,
Про велич світа оповідають!
У праці, в поті зростає Месія.
До краю верне—і мов стихія,
Здмухне, розпалить святе багаття,—
Хто ж подолає спільне завзяття?!
Здійсниться мрія, брати і сестри,
Гей як заграють божі оркестри,
Осяє нарід божая слава—
Настане, встане Нова Держава!—
Держава волі, творчого духа...
Бадьорся ж брате, щиро послухай...
З веселим зором, повні надії
Стрічаймо радо Різдво Месії!..

Л. Р.

„На небі зірка ясна засяла...“

Особлива радість, особливий настрій запановує в кожній віруючій сім'ї, коли наспіє Свят-Вечір, а під вікном одізвуться колядники. Якись дивні мрії, дивні надії родяться в душі людини зі згадкою про народження Бога-Чоловіка, про зірку провідну, що праведникам шлях до місця народження Правди вказувала. Друга тисяча літ пішла з того часу і рік-річно обходить людство цей радісний празник і рік-річно Свят-Вечір є тим самим радісним святом, якого з таким нетерпінням очікує дітвора, до якого з такою повагою пригтовляються старші.

Це особливий Вечір. Немає в році такого другого вечера, в який кожна сім'я почувалаб себе так по родинному. Неначе дух Святої Сім'ї вітає у кожній хаті. Забуваються у цей Вечір всі житте-

ві турботи, а душу наповняє одне дивне і таке ніжне і тужне, миле й таке дороге почуття родинної єдності, спокою радості в оточенні своїх найблизших. І в той Вечір, як ніколи, пригадуються ті, що одійшли од сім'ї у вічність, і ті, що лиха доля їх у світі загнала. І вони неначе тихо позасідають по куточках хати і мовчки приймають участь у родинним святі.

І в бідних хатинах і в землянках, що й досі понад землю чубки повиставлявши про недавнє страшне горе людське свідчать,—і там у той Вечір вітає дух Святої Сім'ї. І тільки по вечері, коли старші голови думи обсядуть, а під вікном колядники затягують.

„Бог Предвічний народився...“

„На небі зірка ясна засяла“

НАШ ШЛЯХ.

Те, що сойм буде розв'язаний—було відомо давно. Невідомо було лише, чи це станеться у приписаному речинці, після скінчення 5-тилітньої каденції, чи швидше, на основі самого права президента держави сойм розв'язати. Невідомо було теж довго, на основі якої виборчої ординації будуть розписані вибори а то—чого доброго—чи взагалі їх розпишуть. Однак спочатком листопада 1927 р. для усіх тямущих людей справа була вже цілком ясна: що 28 листопада прийде соймові „законний“ кінець і що до сьоми днів будуть розписані вибори на основі старої виборчої ординації. І коли раніше всякі виборчі організаційно-підготовчі праці могли бути загальною неясністю ситуації дещо гальмовані, то від перших днів листопада починаючи—ніяких того рода перепон не було.

І справді: всі поважніші партійні організації у Польщі й усі політичні діячі а то й рядові громадяне, суспільно освідомлені та розуміючі вагу моменту, заздалегідь вироблювали собі погляд: з ким і під якими гаслами йти до виборів?!

„Хвиля спасення днесь завітала“...

тоді туга невимовна стисне онімилу душу:

коли то наша зірнька засяє і нам шлях до спасення покаже...

І кожному тоді підскаже дух Святої Сім'ї:

Тоді, коли весь український народ однією сім'єю себе почувати буде.

Молитва Господня.

Отче наш, і Боже, що еси на небі,
Молимося до Тебе у святій потребі:
Освяти нам Слово ріднеє, о Боже,
Хай святою славою народом множить!..

Хай святиться скрізь ім'я Твоє святеє,
Що вдиха, освячує подвиги й ідеї;
Всім народам світа дав Ти рідні мови,
Та одні засіяв зернята любови!..

Царство Твоє світле прийде хай, Могутній,
Дай діддати, побачить родічне майбутнє,
Як на Україні, у „родині новій“
Та настане царство братньої любови!..

Хай Твоя тут воля буде, як на небі,
Не лишє служити нам земній потребі,—
Дай нам потрудитись для хвали Твоєї,
Щоб прозріли й горді, вперті фарисеї!

Хліба нам доволі, Батьку, дай сьогодні,
Нагодуй нужденних, що ввесь вік голодні,
Дай охлялим душам вищої поживи
Рідним нашим словом із Божої ниви!..

О прости нам, Боже, наші всі провини,
Як і ми прощаєм кривди нам людини,
Навіть тим, що Церкву нашу розпинають,
Нарід запрягають, Бога зневажають!..

Не введи в спокусу нас, о Боже милий,
А зміцни на битву нам душевні сили,
Сатанинську злобу підступно зламати,
І Тобі похвальні гимни заспівати!..

О Вседобрий Боже, визволь від лихого,
Щоб не змарнувать нам віку дорогого!..
Освяти ж ті душі, жертви за свободу!..

О, здійми кайдани з нашого народу! Амінь!

Коли були розписані вибори—велика більшість польських і непольських партій у Польщі знала вже, на чому стояти, з ким і на якій платформі можна ще переговорювати, в чому можна поступитися, а в чому ні. І коли говориться про розгарадіння у польському таборі, то слід доконче додати, що все-таки той розгарадіння є лише процесом кристалізації, себто остаточного оформлення згори намічених форм. І ще одно слід запам'ятати: політичні партії ще між собою шукаються, ще остаточно виборчої тактики не вирішили, але маса виборців уже давно „зорієнтована“: польський виборець знає, котра з існуючих польських партій найкраще відповідає його поглядам і він давно рішення піти по вказівках отієї партії, жде лише терпеливо й спокійно, що йому скажуть політичні діячі, до яких він має довіря. Польський виборець знає, що з себе яка газета уявляє,—він є прив'язаний віддавна до своєї газети й цієї газети слухається, їй вірить, у неї поради собі шукає.

Який інший образ у нас! Коли розписано вибори, яких давно всі сподівалися, наші люде наче з небесних об'яв на землію злетіли і давай шойно чухати потилицю і крутити з дива головою. Тижні вже з того часу минули, ще лишє тижні до дня виборів осталися, а спантеличення не минається, та в парі з ним іде дійсно подиву гідне крутіство. Сьогодні одно—завтра щось цілком друге. І поодинокі люде, яким волос уже надобре срібними нитками просвічує, ба навіть цілі політичні партії, які мають не абиякі претенсії називатися партіями серйозними, роблять такі вихляси-викрутаси, що навіть їхнім партійним противникам робиться за них соромно.

Не диво, що в обличчю такого образу наших політичних партій,

загал нашої інтелігенції збитий з пантелику, дезорієнтований, не знає: з ким і куди.

А ситуація тут ясна: при виборах перед нами буде три шляхи: 1) або голосувати за III. Інтернаціонал, або 2) за урядову польську листу, або 3) приєднатися до Бльоку непольських народів і в його нутрі створити Блок усіх чесних українців.

Ясний тут і наш шлях з уваги на існуюче на українських землях у Польщі політичне положення, та існуючу вбивчу для непольських народів у Польщі виборчу ординацію—змагати до Бльоку виборчого всіх непольських народів, бо тільки єдиним шляхом можна добути бодай прибілизно належне нам парламентарне представництво.

І коли цього не розуміє українська інтелігенція, коли вона дальше бредє у своїй безрадности, то розуміє це селянська маса. Селянська маса не визнається у всіх подробицях крутих і митарств різних амбітників і політиканів. Але селянська маса має чудовий здоровий інстинкт (внутрішнє прочуття) і найдоровіший мірник суду: судить не по словах, а по ділах. І суд селянської української маси в справі виборів буде ясний і він примусить усіх лицемірів і крутих виявити діло м: „хто вони і чий вони діти“.

Кожна правда родиться серед болів.

Крутії.

Холмсько-волинські „Сель-роби“ пінулися, бувало, з люті, якщо їм закидалося національне відступництво. Вони—мовляв—„соціалісти“ але „щирі“ українці, та ніяк і ніколи з національними воюгами України не получаться! А коли їм казати було, що ось вони легковажать собі, а то й цілком заперечують одну з найбільших святощів нашого народу—нашу церкву й релігію, то вони давали до пізнання, що це лише „про людське око“, себто для „начальства“, а на правду—то чей-же й Пастернак бувший піп і Козицький чудесно до нині Апостола в церкві читає і оба вони, головачі Сель-роба, за українізацію церкви ніби то стоять! Та й лалялись вони самі по своїх газетах здорово на „лівицю—Цель-роба“—за московське фільство. Аж дивні—українські волинські сель-робівські церковники в стилі Пастернака і Козицького спочивають уже в раменах різних

Вибори і вища церковна влада православної церкви.

В газетах з'явилася вістка, що Митрополит Діонісій заміряє під час виборів виставити свій список, в якому сам зайняв би чолові місце. Прикрє вражіння робить ця вістка. Відразу повстає питання: чого православний митрополит вмішується в справи політики? Тож Церква, згідно зі своїм призначенням, повинна бути поза політикою; вона має гуртувати в своїй організації людей різних політичних переконань, бо ж в церкві не повинно бути „ані Єлліна, ані Жиди, раба чи свобідного“...

Особливо суперечить всякому безпосередньому чи посередньому втручанню в політику православне розуміння ролі Церкви. Православна церква признає лише методи внутрішнього свобідного впливання на людей та організацію їх життя. Ця головна вона відрізняється від католицької церкви, яка у своїй діяльності

галицьких капітів, для яких дійсно релігія і церковні справи—це „контрреволюційний предрасудок“. Макивка і Вал-ніккі, Чучмай і Заяц, Козицький і Пелехатий—кумпанія хоч куди! Мало того. Ось чуємо, що наші українські сель-роби вже нових нашли собі союзників—польську „Незалежну Хлопську“ партію (Н. П. Х.), з якою вкупі будуть визволяти українського селянина. Тим самим сель-робам не перешкоджало недавно ще переговорювати про спільний фронт—з дійсно самостійницькими українськими партіями „Сель-Союза“ і радикалі.

Серед новоспечених „угодових націоналістів“ (це щось таке, як біле чорнило або солодка сіль;) хто зове себе націоналістом, то не може бути опортуністичним угодовцем—і навпаки, але „націоналістам угодовцям“ з „Укр. Ниви“ на це „наплевать“,—навіть серед отих Ковалевських і Пилипчуків також розгадять і крутих: є поміж ними й люде чесніші, які воліють взагалі усунути від участі в політичному життю, ніж вносити в нього явну кирию. Зате інші з тієї групи не знають: чи йти до виборів з власною листю, чи отверто пристати до листи польсько-санациної, чи навіть (слухайте, людоньки!) дати себе піломовити на Блок і з поляками і з жидами з табору угодового кагальника Кіршбраунал!

Ось яке крутихство, яке подиву гідне й обмерзіння викликаюче безпринципне хамелонство! Аби мандат, аби грошенята—а позатим, хоч світ завалився.

Але треба бути об'єктивним: належать до тої партії ще дві групи прямиолінійні у поведінці: 1) більшовики з КПЗУ і 2) хлібоїди

приміняє методи зовнішнього примусового впливання на людей та їх життя.

Так каже теорія, богословська православна література. Але практика останнього часу свідчать про щось інше.

Здається, що православна церква і римо-католицька тепер помінялись ролями.

Всім відома відозва, з якою недавно звернувся до польського народу католицький єпископат. В обличчю виборів католицька церква в особі своїх єпископів кличе всіх своїх віруючих до об'єднання та до спільної оборони васаду віри і церкви в державному житті. Той же єпископат забороняє „своїм священникам ксьондзам кандидувати в тих місцевостях, де під час виборів будуть конкурувати між собою різні польські партії, що стоять на католицькому ґрунті: не вільно ксьондзам вносити роздорю в ряди католиків. Так поступає церква римо-католицька.

В той час Православна Церква, це в теорії уникає зовнішнього,

Гореміки. Одні: проти всіх і вся за червону Москву і його підніжок—червоний Харків, і другі—проти всіх і вся, яко підніжки власть імущих з протилежного табору.

Виборча хроніка.

З'їзд рабів у Львові.

27 грудня м. року, відбувся у Львові з'їзд рабів з цілої Польщі. На З'їзді були й представники місцевої влади з воєводою Борковським на чолі, який вітав з'їзд в імені Уряду. З'їзд вислав чолобитні телеграми до президента Мосціцького і прем. Пілсудського. Під час засідань з'їзду отримано телеграму від міністра осв. п. Добруцького, в якій бажається успіху рабам в їх праці. Ціль з'їзду ніби-то була виключно віроісповідно-ритуальна, але коли почали виділяти комісії по різних галузях, була також виділена й комісія політична, яка поквалілась винести таку резолюцію:

„З'їзд безоглядно і принципово відкидає думку приступлення жидів до Бльоку національних меншостей, уважаючи такий крок недопустимим і шкідливим“.

Учасник з'їзду рабів Скавіни, настоював відібрати право голосування до союму й сенату тим жидам, які не додержують ритуальних приписів.—І без пояснень ясно, що це був за з'їзд і на що його скликали.

Рівночасно з цим з'їздом радили громадські рабіни, які були невдоволені, що з'їзд рабів склався в більшості з таких, які з рабінатським станом не мають нічого спільного. Після дискусій ухвалено протиставитись всяким спробам

безпосереднього впливання в організацію земного життя людей, має виступати на виборах зі своїм власним списком. Що ж могло змусувати митрополита до теї акції, суперечної з ідеологією Православної Церкви? Може виступ митрополита оправдується тим, що не було і української партії, яка би боронила в союмі права Православної церкви?

Ні, немає такого оправдання для митрополита.

Що до минулого, то попередня Укр. Парл. Репрезентація стійко і рішуче боронила прав православної церкви та навіть більш ревно, ніж сама вища церковна влада. Були випадки, коли Українська Парл. Репрезентація вдалася своєю рішучою постановою зберігти за Правосл. Церквою навіть те її майно, на віддачу якого католикам вже був дав свою згоду митрополит Діонісій. (Приклади: церква у Вишгородку на Волині та кілька церков на Холмщині). А боротьба за старий прадіацький стиль, що Свящ. Синод на вимогу уряду хо-

вносити в характер з'їзду політичні моменти.

Ще один Комітет?

В Луцьку відбулось організаційне зібрання представників польських організацій, в цілях створення спільного виборчого Бльоку під назвою „Волинський Об'єднаний Виборчий Комітет“. Кажуть, що до того Комітету ніби то тиснуть де-які українці.—Чому би ні—Луцьк чого доброго скоро буде славиться такими „українцями“.

Як білоруси йдуть до виборів.

28 грудня м. р. відбувся у Вільні з'їзд виборців скликаний Білоруським Центральним об'єднаним Виборчим Комітетом. Присутніх було понад 250 осіб з правом рішучого голосу крім гостей, які репрезентували литовців і жидів. Після численних промов було прийнято резолюції: 1) З'їзд виборців приймає до відома доклад про працю першого білоруського парламентарного представництва в Польщі—білоруського посольського Клубу і складає подяку всім білоруським послам, які змагали за права і інтереси білоруського народу. 2) тому, що польський виборчий закон і загальне положення національних меншостей в Польщі, примушує нас Білорусів, шукати для переведення виборів спільного фронту з іншими національними меншостями, з'їзд постановляє:

Закликати все білоруське громадянство і всі неугодові партії, об'єднатись біля Білоруського Центр. Виборч. Комітету і йти до виборів спільною листю з Бльоком непольських народів у Польщі. 3) зважаючи на те, що настає вже час, коли білоруська жінка повинна взяти активну участь в змаганні білоруського народу і бачучи, що серед білоруського жіноцтва повстала думка такої праці, що доказує з'їзд жіноцтва волинського повіту,—З'їзд Від Об'єдн. Виб. К-ту, закликає все білоруське жіноцтво підтримувати працю К-ту і голосувати за кандидатів виставлених цим Комітетом, об'єднаного з іншими непольськими народами в Польщі.

На закінчення, З'їзд затвердив вибраний Комітет в такому складі: б. послы Рагуля, Яремич, Соболевський, б. сенатор Богданович і ин. Під звуки білоруського національного гимну „Ад веку ми спали“... З'їзд виборців закінчив свою працю.

Так-же само до виборів підуть всі чесні члени інших непольських народів у Польщі.

Лиха доля і спільні інтереси—єднають.

Як подає Білор „Сялянська Нива“—Віленський Союз жидівських дрібних гандлярів постановив

тія скасувати в нашій церкві—чи не була вона обороною церкви перед спробою зриву її в середині? Так Укр. Парл. Репрезентація виступала в обороні Православної Церкви на зоваї, хоч в сфері внутрішнього церковного життя їй приходилось, на жаль, боротись з вищою церковною владою за привернення церкви її соборного і національного характеру. Укр. Парл. Репрезентація боронила своєї церкви перед ворогами, хоч вища церковна влада хотіла від неї відібрати це право (на початку союму в 1922 р.). Отже в минулому немає підстав, які би виправдували отсей виборчий виступ митрополита.

А може тепер є такі причини? Ні, бо до виборів приступають і партії (напр. УНДО) і українське безпартійне громадянство, що признають за церквою велике значіння в житті народу і вони і тепер будуть боронити права Православної Церкви, як робили це в попередньому союмі. Крім того не виключено, що до союму буде вибрано когось і з представників нашого

Коляда „Рідній Школі“

Основним правом кожного народу є, виховувати молодь в рідній школі. Цього права на наших землях береже від давна „Рідна Школа“, удержуючи цілу низку все-народніх, середніх і фахових шк'л, бурс, захоронок, курсів для неграмотних. Таким чином завдання „Рідної Школи“ під теперішню хвилю є дуже відповідальне. До виконання того завдання потребує „Рідна Школа“ грошей, грошей і ще раз грошей.

Тому на поміч „Рідній Школі“ мусить прийти край і еміграція. „Рідна Школа“ мусить здобути як найширшу піддержку: матеріальну й моральну.

Про обов'язок супроти „Рідної Школи“, мусимо тямити з'окрема підчас свят Різдва Христового

Різдво Христове — свято радості. З ним зв'язано у нас свято „Рідної Школи“.

Славлючи Новонародженого Спасителя, складаємо жертву на установу, яка піклується долею молодого покоління, даємо „Рідній Школі“ дар на „Коляду“. І віримо, що виховане в національному дусі чергове покоління здійснить заповіді великих духів Української Землі.

Цього року матеріальний стан „Рідної Школи“ головно ізза поведінки, грізніщій, як минулими роками. Мимо того збільшене число шк'л, отже зросли видатки. „Рідна Школа“ бореться з поважними недоборами.

Всеж спільними зусиллями краю та еміграції підчас традиційної збірки дару на „Коляду“ можна цей стан не тільки поправити, але й дати „Рідній Школі“ змогу провадити дальшу розбудову нашого приватного шкільництва.

Тому нехай ніхто не відказується від помочі при уладженні збірки дару на „Коляду“, нехай ніхто не відказується від зложення відповідного дару на утримання й скріплення завязку рідного шкільництва.

Цей дар нехай буде масовою заявою, що ми не хочемо чужої школи на нашій прадідній землі!

Цей дар нехай буде всенародною маніфестацією за „Рідною Школою“.

ГОЛОВНА УПРАВА „РІДНОЇ ШКОЛИ“

Ілля Кокорудз вр.
голова

Михайло Струтинський вр.
секретар

Андрій Зелений, вр., о. Леонтій Куницький, вр., Др. Юліян Савчак, вр., Теодор Мартинець, вр., Омелян Терлецький, вр.

прилучитись до Влььку непольських народів у Польщі. В зв'язку з цим, союз проектує скликати у Вільні конференцію всіх жидівських

дрібно-гандлярських організацій з воевідств: Віленського, Новогрудського, Вілостоцького і Поліського, для загального об'єднання.

взяли верх у Франції,—можуть знищити все те, що зробив в напрямку миру уряд Пуанкаре. Політична і соціальна катастрофа могла б струснути існуванням французької республіки. Тому політики і прихильники миру в цілому світі, надзвичайно чуло слідкують за виборчою акцією в окремих державах.

ку, яка вносить 15 відсотків до теперішніх платень.

Що діється в світі.

В РАД. СОЮЗІ.

Чеські „Народні Лісти“ помістили інтерв'ю московського кореспондента з Троцьким, котрий заявив: „теперішній режим в С. Р. С. Р. являється особистою диктатурою окремих осіб, а не диктатурою пролетаріату“.

Наслідки більшовицької революції, виявляються тепер в зміні колишньої капіталістичної системи, новим економічним напрямом (НЄП), який породив нову буржуазію, як в містах, так і на селі. На селах помічається зріст заможних селян, в містах купці й спекулянти заволоділи 70 проц. всієї внутрішньої торгівлі. Можна з певністю сказати, що головною пружиною економічного життя С. Р. С. Р. є спекуляція, а це найбільше відбивається на пролетаріаті. День праці на фабриках продовжується до 9 і 10 годин, а зробітна платня надзвичайно мала.

Троцький заявив, що він не знає країни, деб положення робітника було так мізерне, як в Росії. Теперішнє положення в С. Р. С. Р.; не потрібне перевороту, бо прид-

бавшу нову буржуазію, підупавши економічно, занедбанні робітників, стягування заграничних капіталів,— все це само собою до цього допровадить.

Нові документи про гайдамаччину.

Член Етнограф Комісії, Укр. Акад. Наук в Києві, О. Терещенкова збрала надзвичайно цінні, нові документи про гайдамаччину і колітвщини. Ці матеріали авторка збрала по селах Звенигородщини: Залізничка, Хмилівка, Попівка, та Вільхівець. З ілюстрованого матеріалу цікаво відзначити, криницю в с. Залізничка, де, за переказами гайдаками святили ножі.

Всюди вибори.

Газета „Times“ стверджує, що вибори, які відбудуться в б. році в Німеччині, Франції, Америці і Польщі, будуть мати велике значіння для цілого світу. Особливу роллю будуть відігравати вибори в Німеччині і Франції, бо від виборів національного елементу в Німеччині, може залежати запровадження монархії Гогенцолернів і навпаки, колиб ліві угруповання

Ріжні вісти.

— 28. XII м. р. злодії дібрались до катедри Св. Яна у Варшаві. Розбили 5 скарбонь, поздіймали з образів ріжні коштовні річі, в руки фігури Христа постигали водоті перстні і добувши велику здобич, безслідно зникли.

— Російський дослідник знайшов підчас своєї подорожі по Туркестані нове жидівське плем'я, яке налічує до 10 000 членів. Прийшло воно туди ще за царя Соломона.

— В Росії знову почались заворушення серед робітників. В Брянську, Тамбові і Тулі арештовано організаторів заворушень і демонстрацій.

— На Київщині і Одещині відкриті великі протібільшовицькі організації, які мали завданням доконувати акти терору. Цю акцію поспирали ріжні закордонні розвідки.

— З нового року державні урядовці в Польщі дістануть підви-

НАКАЗ

Вол. Дух. Консистерії 19 лист. № 10998.

Надсилаючи виписки з протоколів Почаївського З'їзду 15-17 V VII 1927 р. Вол. Консистерія наказує їх „ориняти до відома, керування і в чім слідуює, належного виконання“.

Митроп. Діонисій ніби йде до порозуміння з українцями і навіть запрошує до себе членів Церковного Комітету для переговорів, а тим часом Консистерія розсилає свої почаївські накази.

НОВИНИ

В обороні св'яц. в Губи.

Висша духовна влада розпочала якесь слідство проти п. отця Губи, настоятеля української Св. Благовіщенської церкви в Ковлі, і завісила його у чинностях. Довідавшись про це, парафіяне Св. Михайлівської церкви в Секуці, ковельського повіту, внесли до митрополита Діонисія протест проти того, рахуючи це роботою тих елементів, що відносяться ворожо до українізації церкви. Протест підписало 159 осіб, чоловіків і жінок.

духовенства. Що-ж у такому разі означає виступ митрополита з окремим виборчим списком, як не боротьбу його за певний політичний напрямок, за певну політичну програму? За яку власне?

Хто пам'ятає поведінку митрополита Діонисія при виборах 1922 р. та його кандидування на мішаному польсько-російському урядовому спискові (№ 22), той знає, що стоїть на програмі т. зв. угодово-реальної праці. Але чи доцільно виступати в ролі ідеолога № 22 і тепер, після п'яти літ певного досвіду? Прикрий і сумний це факт. А ще тяжче стає, коли приймемо під увагу й інші обставини.

Відомо, що крім митрополита Діонисія у нас в програмою угодово-реальної праці йдуть на вибори інші групи: „Українська Ніва“ з Ковалевськими, і Півними, й інші типи в році Гореміки, що шукають зарібку і милости. Здавалось би, що всі ті групи повинні б об'єднатись, колиб їм дійсно ходило про боротьбу за свою політичну програму. Однак цього немає: кож-

на група виступає окремо. В світлі цього факту акція кожної з'особна угодової групи тратить і рештку ідейності, а виступає з дійсним своїм обличчям. Чи не ясно, що всі вони виступаючи кожна окремо, а не разом, мають своїм завданням лише розбивання українського фронту, а не боротьбу за свою спільну політичну програму? Ще ясніше це стане, коли прийняти під увагу, що при об'єднанню виборчому законі тільки великі партії чи об'єднання можуть числитись на здобуття мандатів.

Отже митрополит Діонисій зі своїм списком буде лише розбивати наш нарід, в його виборчій акції, буде сіяти в ньому незгоду і роздор поруч з комуністами, селян-робами та всякими хрунами.

Чи на цю роллю розбивача народньої єдності може піти високопоставлена особа, голова Церкви що завданням своїм має кликати всіх до єдності та братерської згоди?

Тяжко й соромно тоді буде за голову православної церкви П'я-

вославним св'ятам. Болюче стає, коли приходиться порівнювати поступовання православної митрополита з поступованням католицької церкви. До минулого сенату були вибрані в 1922 р. два католицькі єпископи: арх. Львівський Теодорович і арх. Краківський Сапега. Однак Папа Римський наказав їм зректися сенаторського мандату. Чому? А тому, що Папа Римський високо ставить свою церкву і її авторитет. Церква, згідно з тим поглядом, стоїть вище від держави і навіть має керувати державою. Нехай православна церква відкидає католицьке розуміння теократії, але вона не зрікається самої ідеї і так само стремить до створення на землі, Царства Б'жого, хоч іде до того іншими як тим шляхами.

Тепер прошу уявити собі голову автокефальної православної церкви в ролі звичайного соймового посла чи сенатора, одного з 444-х, чи 111-ти в державі і парламенті того народу, який протягом цілих віків поборював православіє. Прошу також взяти під увагу, як-

ми були би відношення між послом митрополитом, що вишов не з загально-народнього українського списку, а зі списку, що розбивав український список, і цілою Українськ. Парламент. Репрезентацією, що буде заступати чесну національну політику. Відношення ці будуть ненормальні, не кажу вже про те, що й сама передвиборча боротьба не спричиниться до скріплення авторитету в народі голови Правосл. Церкви в Польщі.

Як що подумати над усім тим, то одна думка, як прикрий висновок, охопить кожного, для кого дорогою є православна церква: тільки ворог православія міг підказати думку взяти уділ у виборах. Біда, коли людина не розуміє того. Біда, коли досвід виборів минулих не підказує ршення спротивитись усяким намовач, усяким під'южанням, а може й ультиматумам.

С. Хруцький.

Споневірів 60.000. Урядовець залізничної станції Здолбунів, Володимир Король, споневірів 60.000 зол. в той спосіб, що до службових книжечок робітників вписував фіктивні квоти, які ховав до своєї кишені. Його „чесністю“ заопікувалась поліція.

Учителям до відома. Учителі народних шкіл, які не мають відповідних кваліфікацій, з 1-го січня 1928 року будуть звільнені. Згідно розпорядженню вищої шкільної влади, кураторам шкільн. округу прислуговує право узгляднювати прохання вчителів про відрачування терміну звільнення до кінця шкільного року.

На б. посла Підгірського, як кажуть всі шишки вальгаться. Як подає „Нарід“. С. Підгірського, усунуто з гмінної ради, заборонено йому також адвокатську практику й вживаються заходи до цілковитого усунення з адвокатури. Це також один зі зразків відносин на наших землях.

Бюра порад касують. Існуючі до цього часу бюра правних порад, розпорядженням вищої влади будуть знесені. На будуче такі бюра зможуть провадити лише дипломовані правники.

Бездомна. Біля Дубна, в корчах Горбачина, знайдено тіло жінки років 45,—без жадних слідів насильства на тілі. Біля неї лежала подушка й одежа.

Нове призначення. На місце бувш. Нач. відділу безпеченства при Волинськ Волевідстві полковн. Фльорека,—Міністерство Внутр. Справ. призначило підпрокурата. Окр. Суду в Луцьку п. Керна.

Перед ювілеєм. 1 січня (ст. ст.) 1928 р. міне 40 літ, як самотній наш щоденник „Діло“ став щоденником, який був довгий час єдиним на всю Україну.

Надписані банкноти ушкоджені. З огляду на часте надписування записок, цифр і т. д. на банкових білетах (паперових грошах), Банк Польський уважає такі банкноти ушкодженими і стягає їх з обігу. Тому урядові каси видають такі банкноти відсилають до Кас Банку для виміни.

Біда з паньством!.. Пан чи пані у нас тепер ті, що роблять, але хіба тільки—борги, обов'язково балакають по польськи і послуговуються „служонцями“. („служонца“—це вже виходить навіть не людина). Коли ж хто фізично працює на життя, та ще по українськи балакає—це вже навіть не „ви“, а „ти“, „псякрев“. На днях на річці біля уряди, кольоні так само потракував пан аспірант, що десь там мешкає, одну жінку, що прала білизну. Замість чемно, як це наказує йому обов'язок пояснити, що там не можна прати, чи що, розкричався: „ти“, „псякрев“ і т. д. Цікаво, як же то пан аспірант вчать постерункових обходиться з людьми, коли сам є такої високої культури? Може би висше начальство навчило такого пана, що не їс для табаки, а табака для носа, не громадяне для пана аспіранта а навпаки.

Бірки на 5.1: долар америк. 4'85, золото руб. 5—23'35 зол.

Ціни на збіжжя за пуд: жито—5'75, пшениця—7'60, ячмінь 5'30 овес—4'70, гречка—5'70, просо—6'00, ріпак—11'00, лянка—11'00, мака 4'50 хвасоля—7'25, горох—7'20, мак—16'00 картоплі—1'00.

Веселий кутик.

Ще не снідав.
—То ти ще не снідав?
—Ні ще не снідав.
—Чому?
—Та ось прийшов я до дому, а сніданок ще не був готовий. Тому я зів кусок хліба і два куски сала тай так хожу не снідавши.

Добрий рахунок.
—Позич мені п'яцьдесят золотих.
—Не маю, є лише тридцять золотих.
—Добре, позич мені тридцять а двацять будеш мені ше винен.

На ярмарку.
Баба (у подертій свитині): Скільки коштує ця гуска?
Перекупка: Нащо питаєшся? Все одно не купиш!

Баба: Ото люде тепер настали! Чиж то бідному чоловікові і поспитатись не можна! Навіть тої приємності перед святами не дають.

оголошення.

Подається до відома православного українського громадянства, що з ініціативи членів Українського Церковного Комітету від Полісся **15-го січня 1928 р.** в не-

ділю, скликається в м. Бересті в помешканні української школи, український церковно-народний з'їзд представників православних українських громад Берестейського, Кобринського й Пружанського повітів у справі церковного життя на Поліссі.

На з'їзді матимуть право участі по одному представникові від кожного села чи міста згаданих повітів, які повинні мати на руках уповноваження за підписом громад, а також і гости.

Повідомляючи про це в імені Українського Церковного Комітету, закликаємо православне українське населення Берестейського, Кобринського й Пружанського повітів узяти як найчисленнішу участь у з'їзді і цим підкреслити велику вагу й значіння церкви в нашому культурно-національному житті та нашу єдність з братами волинцями в справі відродження правос-

лавної української церкви. Початок з'їзду в 11 годин.

Члени Укр. Церковного Комітету
П. Артемюк, В. Соловій.

Машини до виробу цементових дахівок

ріжних системів, форми на бетонні цегляні, хрести, громозводи і всякі вироби слюсарські виготовлює

Михайло Стефанівський

Львів, вул. Варшавська 10
(між ул. Радерської й Кордецького) 4-2

Загублено дня 20 грудня 1927 р. військову книжечку з картою мобілізаційною на імя Григорія Оксентюка, мешканця села Сильно, ім. Згорани, пов. Любомль, гллану через П. К. У. Ковель. Загублені документи цим уважаються. 2-2

СЕЛЯНЕ!

Найвищий час!

Посилати свої сирівці

лену, конопель, клочча, вовни, і готової пряжі

до продажі за готівку або на ОБМІН за готову мануфактуру як полотна, сукна, цайги, флянелі, обруси (настільник) рушники, всякого роду хустки, перкалі і проче

лише до самотньої української Акційної Спілки

„ПОЛОТНО“

у Львові вул. ГОРОДЕЦЬКА, 95 і 97

Залізнична станція головний двірць.

Посилки облачує Спілка сама. Обміну поладжуємо в дні приходу сирівців до Львова. Пробка мануфактури, поученнь, цінників, фрахти до посилок і проче посилає кожному на жадання даром.

ПОЗІРІ! Нема інших того рода українських свілок, лише Акційна Спілка „ПОЛОТНО“ у Львові, найотже не буде Вам чужий клич „Свій до Свого“, бо лише у своїх корисно, скоро, добре і совісно!

Лист до Редакції.

До Хвальної Редакції часопису „Українська Громада“ в Луцьку.

Прошу не одмовити помістити на сторінках Вашого Часопису нижшого мого листа:

З приводу нападів п. Романова на Луцьке Чеснохрестне Брацтво і на мене, як голову Брацтва.

Майже півтора року п. Романів містить в різних російських часописах свої листи, де поганить як діяльність Луцького Чеснохрестного Брацтва, та і мене, як його голову. Раніш п. Романів звертався на мене зі скаргами до Епарх. Влади і коли там не вигоріло, він звернувся до преси. Від його обвинувачення були і є безпідставними й голословними, а почав їх особливо спати п. Романів з того часу, коли в діяльності Брацтва взяло масову участь українське громадянство і привернуло йому давній історичний український характер. Тому-то я не вважаю навіть за відповідне відповідати на напади п. Романова. В зв'язку з тими нападами хочу дати тільки деякі висновок ширшому громадянству.

Напади п. Романова характеризують між іншим такий змисловий факт: тому чотири роки той самий „пожізнений братчик“ п. Романів з трьома іншими громадянами подали були на Брацтво й на мене скаргу до Митрополита Діонісія. На це я скликав Брацьке Загальне Зібрання, на якому вибрано спеціальну Ревізійну Комісію для роз-

слідження справи. В склад цієї Комісії ввійшов також п. Романів і ще один „пожізнений братчик“. Почалась ревізія. Через два дні п. Романов покинув Комісію, а на запитання, чому далі не бере участі в ревізії, п. Романів заявив, що він бачить, що в Брацтві все в порядку, при чім перепросив мене за скаргу, пояснюючи, що написав її „будучи неправильно інформований“. Другий братчик був при ревізії до кінця, але й той підписав акт, в якому стверджується, що в Брацтві все в порядку. Відпис того протоколу надіслано Митрополитові.

Після цього з'їздом починаються напади в пресі, а коли в „За Свободу“ вміщено належну й вичерпуючу відповідь на них разом з відписом акту Комісії, то напади перенесено до часопису „Волинське Слово“.

Щодо дальших порядків в Брацтві, то їх ревізувало на прохання останніх двох літ дві Ревізійні Комісії в складі 7 осіб і коли помімо того для п. Романова „нет належашей визнающей доверіє ревізії“, то це просто з тої причини, що в ревізіях не брали участі „пожізненні братчики“ покрово п. Романова. З того приводу подаю до відома ширшого громадянства слідує:

1) „Пожізненні братчики“ у Брацтві тепер немає. З того часу, як наше Брацтво приняло редакцію нового статуту, воно тим самим погодилось на смерть тих „особого рангу“ брацьких діячів, про яких в новому статуті немає нічого; вони стали тепер мертвими брацькими душами.

2) Декоتری „пожізні братчик“

що до цього часу не урегулювали своїх справ з рахунками з Брацтвом, взагалі не можуть бути його ревізорами.

3) На заклик вступати до Брацтва після воєнної і революційної завірюхи відгукнулось лиш українське громадянство, котре й стало до праці в Брацтві, щоб зберегти й охоронити колишню свою рідну інституцію. Натомість члени Брацтва, російські емігранти, вистікали з Брацтва, боючись його монархічно-російського характеру, який колись самі надали Брацтву, а який стався небезпечним за нової влади. Нагадали собі вони це Брацтво, коли воно прибрало нове обличчя, щоб знов захопити його в свої руки.

4) Немає в Брацтві „незаконно принятих почотках і вообще нових членів Брацтва“, натомість всі члени приняти до Брацтва Радою і по Брацькому положенню й порядку.

5) Брацтвом керує Рада Брацтва і зокрема ні один гріш не може бути виданий головою чи скарбником Брацтва без відома й ухвали Ради.

6) Кожнорічно відчитність, діла, касу й діяльність Брацтва ревізує Ревізійна Комісія Брацтва, а річні справоздання з відписами актів Ревізійної Комісії посилаються кожному року Митрополитові. В зв'язку з тим одмічу, що ні при одному справозданню бувшого російського Брацтва нема актів Ревізійної Комісії, а зокрема пан Романов, який так дуже добивається заслуженої „доверіє“ ревізії, як „пожізні братчик“, у тих справозданнях за 3 останні роки до війни

нігде не фігурує не тільки, як „пожізнений“, але навіть як звичайний братчик.

Що торкається нападів на мене особисто, то заявляю, що в 1926 році я вложив прохання до Вищої Еп. Влади і до Ради Брацтва, про звільнення мене по хворості від обов'язків голови Брацтва, але на це не отримав згоди, а Ревізійна Комісія в акті за 1926-7 рік записала:

„Брак платних фахових сил у провадженні відчотності, обтяжують непомірною прапєю п. Голову Брацтва Е. А. Ясінського, котрому належить віддати подяку за шире відданість інтересам Брацтва“.

Наприкінці один момент: в одному зі своїх листів п. Романов пише, що „Брацький корабль окончатально свернул в сторону“. П. Романов зовсім правильно освітлив цим цілу справу і тими словами дав собі сам найкращу відповідь на всі свої напади, які є якраз вислідом факту, що „корабль свернул в сторону“, яка дуже не подобається не тільки п. Романову, але багато йому подібним. Так, Господеві подяка, Брацький корабль відплив таки далеко і на завше від панів Романових і марні надії їхні на те, щоб ще раз сісти на капітанським помості, щоб тіснити народні душі в їх релігійних бажаннях.

Голова Луцького Прав. Чеснохрестного Брацтва **Е. Ясінський**

31.XI 1927 р.
м. Луцьк